

KUUSISTON LINNA

Muuritutkimus vuonna 1995
Muuritutkimusraportti
Kari Uotila

28.9.1995.

Kari Uotila

Metsätie 7 as 2

21620 Kuusisto.

KUUSISTON LINNAN RAUNIOT

MUURITUTKIMUS VUODELTA 1995

Vuosi 1995 muodostui muuritutkimusten osalta aikaisempia vuosia poikkeavaksi. Ensinnäkin tutkimukseen käytetty aika oli vain kolme kuukautta ja toiseksi sovittiin Antti Sunan kanssa jo alkujaan, että kenttä- ja jälkityöt jakaantuvat puoleksi. Tällä pyrittiin välttämään vuosien 1993-94 tilanne, jolloin ylisuurten kenttätöiden vuoksi ovat tutkimuskertomukset vielä kesken. Kenttätöiden ajaksi sovittiin toukokuu ja kesäkuun alkupuoli ja jälkitöille kesäkuun loppu ja elokuu. Uusi ajankäyttö on johtanut siihen että aikaisemmista vuosista poiketen ei muita kuin syvätäyttökohteita ole valvonut ainakaan allekirjoittanut eli muuritutkijan raportti ei enää käsitä kaikkia muuraustöitä kuten aikaisemmin vaan vain ne tutkimukset joista on sovittu. Ilmeisesti joku muu raportoi jatkossa muurausryhmän työstä.

Elokuun lopulla 1995 kävi ilmi, että oli vielä kuukauden tutkimusaika, jolloin päätettiin tutkia I esipihan muuri A- ja B-tornien väliseltä alueelta. Koko tutkimusaika käytettiin kenttätöihin ja jälkityöt on tarkoitus tehdä keväällä 1996. Samaan aikaan purettiin I esipihan alueelta B-tornin kaakkoispuolelta betoninen suojakatto, jonka alla olevia rakenteita ei tässä yhteydessä tutkittu. Purkutyön dokumentointi on tarkoitus tehdä myös keväällä 1996.

Muuritutkimukset keskittyivät vuonna 1995 I ja II

esipihan väliseen yhdysmuuriin jonka tutkimus oli vuoden pääta-voite. Muurin purkutyön yhteydessä tuli esiin myös osia etelässä olevan C-tornin ulkoseinästä, mutta C-tornin pääasialliset tutkimukset siirrettiin seuraaviin vuosiin. Toinen tutkimuskokonaisuus oli III pihan alue, jossa oli muutamia syvätäyttökoh- teita ja muita pienempiä rakenteita joiden tarkempi erittely on kohteissa.

Dokumentoinnin osalta vuonna 1995 muutettiin perinteisiä käytäntöjä jonkin verran. Ensinnäkin I ja II muurin välinen sortunut yläpinta piirrettiin kokonaan suunnittelijan tarpeita varten ja digitoitiin Cad-tiedostoksi. Toinen ja merkittävämpi muutos oli Antti Sunan ohjeiden mukaisesti tehty valokuvaamisen vähentäminen. Aikaisempina vuosina oli perinteisesti otettu kuvia kaikista purku, tutkimus- ja rakennusvaiheista, nyt vain välttämättömät tutkimuskuvat. Vuodesta 1995 lähtien koko työ- prosessin hahmottaminen valokuvien avulla ei enää onnistu aikai- sempien vuosien tavoin. Laastinäytteiden osalta on pyritty siihen, että otetaan riittävän suuret näytteet (noin 0.5 kg) ja vain selvistä rakenteiden osista.

I JA II ESIPIHOJEN VÄLINEN MUURI (YHDYSMUURI)

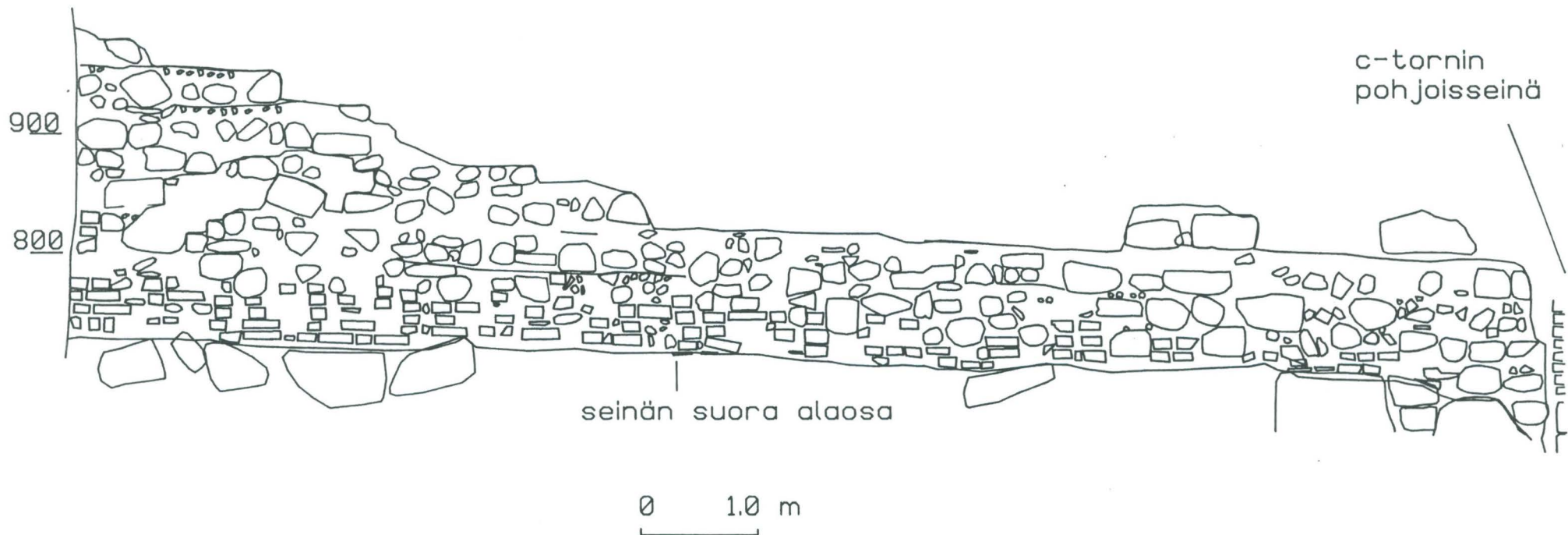
LÄNSISEINÄ

Keväällä 1995 aloitettiin työt purkamalla länsiseinän yläosasta selvä konservointikerros. Purkutyö/tutkimustyö lope- tettiin suoran seinän yläpintaan noin korkeudelle 730-700 jonka alapuolista kivimuuria ei tässä yhteydessä tutkittu eikä korjat- tu.

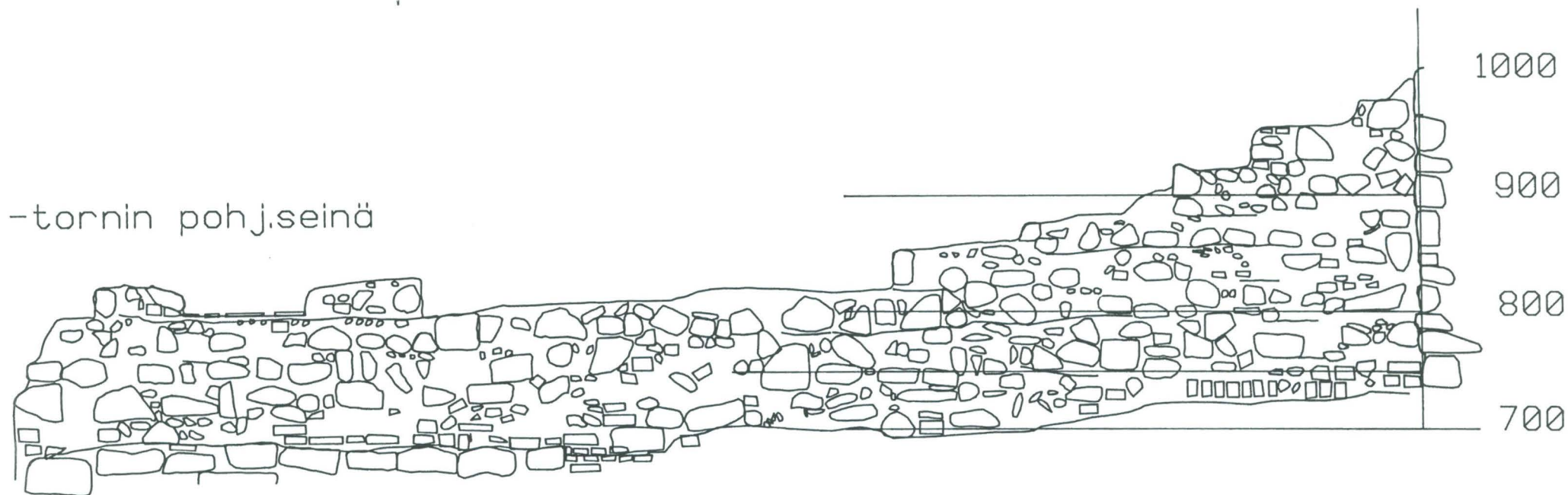
Purkutyön jälkeen saatiin esiin rikkonainen kivi ja tiilimuuraus jossa selvimpänä rakenteena oli korkeudella 700-750 kolmen tai neljän tilikerran korkuinen tiilirakenne. Se saatiin esiin konservointikerroksen alta, jolloin suuri osa tiilistä oli

rikkoutunut noin syvyydelle 20-30 cm ulkopinnasta. Tiilirakenne näyttää ulottuvan pintaan saakka (eli samaan linjaan alapuolisten kivien kanssa) ja rakenteelle oli tyypillistä että siinä oli selviä pystysuuntaisia sidetiilirivejä joissa oli kolme tai neljä sidetiiltä lähes päällekkäin. Normaalisti yhden ylöspäin nousevan sidetiilirivin voisi tulkita munkkilimityksen sidetiiliriveiksi, mutta tässä tapauksessa kahden vierekkäisen sidetiiliriviin yleisyys pakottaa päättelemään tiilirakenteen joksikin muuksi kuin pelkäksi munkkilimityspinnaksi. Tiilivarveja oli parhaimmillaan neljä kerrosta ja sen päältä alkoi kivimuuraus lähes samalta syvyydeltä kuin tiilimuurauskin. Tiilirakenteen korkeus näyttäisi säilyneiden perusteella olevan vain noin kolme neljä kerrosta, ja sen päältä olisi alkanut kivimuuraus. Tämä kuva ei sovi yhteen aikaisempien konservointien kanssa, joissa tiilipinnan on ajateltu jatkuneen ylöspäin.

Noin korkeudelta 750-770 alkaa muurin sisustan kivimuuraus, jolle on tyypillistä, että siinä on vaihtelevan korkuisia rakennekerroksia. Tällaisen rakentamiskerrokseen kuuluu yksi kerros suurempia kiviä joiden väleissä on pienempiä kiviä ja runsaasti laastia. Rakennuskerroksen sisäinen rakenne muistuttaa hyvin paljon vuonna 1992 dokumentoitua U-huoneen kaakkoisseinän ulkopintaa, jossa oli vastaavat kerrokset. Rakenteen pohjalla on hienojakoinen yhtenäinen laastialue joka näyttää ulottuvan kiinni pintakiviin saakka (saumasta itäpuolelta laastinäyte LN 95 nro 5). Sen päällä on 5-10 cm paksuinen hiukan rakeisempi kerros (laastinäyte itäpuolelta LN 95 nro 4) joka vaihtuu noin 10-15 cm korkeudella rakeisemmaksi (LN 95 nro 6; itäpuolelta). Sen päällä noin 20-30 cm korkeudella on tiilimurska ja paikoin tiilisiilppu-kerros jonka päällä on seuraavan kerroksen tasainen laastipinta. Kerrosten kokoaniskorkeus vaihteli 25-40 cm välillä ja ne kulkiivat suurin piirtein suoraan joskin pientä vaihtelua on ollut.

KAARINA KUUSISTON LINNA	I esilinnan itämuuri muurin yläosan muuraus muuritutkimus 1995 1:50	
MITTAUSPIIRUSTUS 1995	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO	
K. Uotila	RITARIHUONE 00170 HKI 17 90-40501	202.2.740

-tornin pohj.seinä

muurin suora alaosa

KAARINA KUUSISTON LINNA		II esilinnan länsimuuri muurin yläosan muuraus muuritutkimus 1995 1:50	
MITTAUSPIIRUSTUS		MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO	
K. Uotila 1995		RITARIHUONE 00170 HKI 17 90-40501	202.2.741

Muurin keskiosassa 5-9 metrin välillä purkutyössä saatiin esiin ylin säilynyt laastipinta jossa oli jäljellä tiiliselppukerros 810-820. Muurin eteläosassa oli kaksi muuta seinää korkeampaa muuriosaa jotka olivat säilyneitä osia seuraavasta rakennekerroksesta.

ITÄSEINÄ

II esipihan puoleinen puoli yhdysmuurin yläosa purettiin, tutkittiin ja korjattiin myös toukokuussa 1995 suoraa kiviseinää myöten. Seinän alaosassa on kaksi tiilikaarellista suurta seinäkomeroa tai tukirakennetta, joissa havaittiin konservoinnin takaa vanhempi tiilimuuraus, mutta niitä ei vuonna 1995 tutkittu. Samoin muu osa seinän alaosaa jäi vielä korjaamatta ja tutkimatta.

Itäseinässä oli suoran kiviosan päällä hiukan tiilirakenteen merkkejä, mutta länsiseinän kaltaista neljä kerroksista sidetiilirakennetta ei havaittu. Itäseinän pohjoisosassa oli parin metrin matkalla suoran kiviosan päällä pystyyn käännetty sidetiilirivi, jossa oli tiilien välissä merkkejä jonkinlaisista koloista. Muualla seinässä tiliä oli harvaksen ja niiden rakenteellinen funktio jäi epäselväksi. Seinän keskiosassa on tuki-kaarien välissä suuri ulostyöntyvä kivi ja sen päällä oli useampi kerros tiliä, jotka näyttäisivät liittyvän alapuoliseen tiilirakenteeseen. Alue jäi suoralta seinän osalta tutkimatta.

Länsiseinään paremmin oli esillä itäseinässä laastivyöhykkeet, jotka varsinkin seinän pohjois- ja keskiosassa olivat hyvin esillä. Alhaalta päin katsottuna vyöhykkeen koko oli 40 cm, 30 cm, 30 cm, 25 cm, 15 cm (?), 30 cm (?) tai yhteensä 45 cm, 30 cm. Vyöhykkeet ovat melko suoraa, muuta pientä polveilua näissä oli ja pääosin ne laskeutuivat loivasti kohti etelää.

Itäseinässä oli alimpien tiilien päällä kivimuuraus säilynyt samalle korkeudelle, joten olettamusta tiilisestä ulkopinnasta ei voinut perustella millään rakenteellisella tekijällä ja seinän yläosa tulkittiin korjaustöissä kivimuuriksi.

Ainoa poikkeuksellinen rakenne oli seinän eteläosassa ollut sidetilirakenne korkeudella 800. Rakenteessa oli kaikkiaan ensin kaksi juoksutiiliä ja sitten neljä sidetiiltä, joiden takareuna ulottui syvyydelle 70-75 cm ulkopinnasta. Niiden takana ei ollut merkkejä tiilirakenteen jatkumisesta läpi muurin, joskin alue oli aivan säilynen muurin harjaa ja varmoja havaintoja ei voi tehdä. On kuitenkin mahdollista, että tiilirakenne ei ole ulottunut muurin läpi vaan se olisi tulkittava lähinnä komerorakenteeksi.

Yhdysmuuri päättyy suoraan kivi- ja laastipintaan, joka lienee rakennettu C-tornin pohjoista ulkoseinää vasten (katso tarkemmin C-tornin osuutta). Säilyneestä laastipinnasta otettiin laastinäyte LN 95 nro 3.

C-TORNI

POHJOISEN ULKOSEINÄN ESIIN TULLUT TIILIOSA

C-tornin tutkimukset oli sovittu tehtäviksi vasta vuosina 1996-..., mutta esipihoja rajoittavan yhdysmuurin purkutöiden yhteydessä tuli esiin myös C-tornin pohjoinen ulkoseinä joka oli kivi- ja tiilimuurausta. Koska tiilimuurauksen säilyminen yli talven on epävarmaa, dokumentoitiin kohde jo vuonna 1995.

Seinärakenne dokumentoitiin tässä vaiheessa vain yhdysmuurin välissä olevalta osaltaan. Siinä on alimpana näkyvänä osana noin korkeudelta 620-630 alkava luonnonkivimuuraus, jossa on tasapintaisia suorakaiteen muotoisia kiviä säännöllisessä

muurauksessa ja kiilakivitys on täsmällistä. Seinän läntisessä ulkopinnassa on korkeudella 625-645 halkaisijaltaan noin 25 x 25 kokoinen kivi, joka ulottuu muuta muurauslinjaa ulommas kohti pohjoista. Se on kuitenkin selvästi kiinni muussa muurauslaastissa, joten sen voi tulkita olevan tornin alkuperäisestä pohjoisseinästä ulospäin työntyvä kivi. Selvän kivimuurauskulman merkkinä on seuraava kivi, joka on asetettu pitkä sivu pohjoisseinään vasten. Ilmeisesti muuraus on melko yhtenäinen myös sisuosassa, vaikka sen dokumentointi tarkkaan oli mahdotonta. Länsipuolella kivimuuraus vaihtuu tiiliseksi korkeudella 680, jonka päällä on länsipinnassa konservointikerros, mutta pitemmällä seinäpinnassa on ilmeisesti munkkilimityksellä tehtyä tiilimuurausta, jota on säilynyt kaikkiaan kahdeksan kerrosta. Myös seinän osin säilyneessä itäosassa kivimuuraus loppuu korkeudelle 675-680 ja sen päältä alkaa sama tiilimuuraus. Mitään rakennesaumaa kivi- ja tiilimuurauksen välissä ei näytä olevan vaan se olisi tulkittava yhdeksi rakenteeksi.

Tiiliä on säilynyt ehjässä munkkilimityksessä vain muutamia, joiden koot ovat 28 x 9, 27 x 9, 13.5 x 9, 26 x 9, 28.5x9, 28.5x9, 13x9, 28.5x9, 29x9, 13x9, 28.5x8, 29x9 14x8 14x8 14.5x9. Tiilirakenteen yläosasta seinän itäosasta otettiin laastinäyte LN 95:nro 7.

C-tornin pohjoinen ulkoseinä oli hiukan kallistunut kohti etelää. Kallistuma oli havaitulla 60 cm:n matkalla noin 2.5 cm ja se kasvoi hiukan ylöspäin noustessa. Pohjoisseinä oli samoin hiukan irti yhdysmuurin eteläpäädyistä ja siinäkin rako kasvoi ylöspäin. Korkeudella 650 rako oli noin 4 cm ja korkeudella 720-730 noin 5.5 cm. Yhdysmuurin eteläpääty oli ainakin suurelta osin suora joten se ei näyttäisi painuneen kohti etelää rakentamisen jälkeen. Mielenkiintoista oli se että eteläpäädyssä oli pinnassa tiilimuurauksen ja alempana kivien painanteet

laastissa. Vaikutti siltä, että eteläpäätyä muurattaessa se on ollut kiinni C-tornin pohjoisseinässä mutta myöhemmin c-torni on liikkunut niin että sen tiilirakenteet ja kivimuuraus ovat nousseet 2-3 cm ylöspäin. Selvää rakennesauman havaintoa sekoitti hiukan eteläpäädy itäosasta muutaman sentin esiin työntyvä kiven pää jonka painanne oli hiukan havaittavissa C-tornin pohjoisseinän puolella. Tämä havainto ei sovi siihen kuvaan että ensin on rakennettu C-torni ja sitä vasten myöhemmin yhdysmuuri joka on sitten irtaantunut C-tornista sen liikkumisen myötä.

Yhdysmuurin hyvin säilyneestä eteläpäädyn muurauksesta otettiin laastinäyte LN 95 nro 3.

III ESIPIHA

ETELÄISEN MUURIN ITÄOSA (D-TORNIN POHJOINEN ULKOSEINÄ)

III esipihan seinien syvätäyttöä jatkettiin eteläisen muurin itäosassa eli lähinnä D-tornin ulkomuurissa. Seinä oli vielä keväällä piirtämättä, mutta museoviraston mittausryhmä dokumentoi sen töiden aluksi. Raportissa on käytetty kenttäkarttaa sillä ei vielä ole käytössä puhtaaksi piirrettyä.

Muuriosa oli ennen töitä melko huonokuntoinen sillä suurten kivien pinnoissa oli lohkeamia ja saumat puuttuivat ja jäljellä oleva laasti oli paikoin hyvin irtonaista. Puhallustyö tehtiin vaiheittain kolmessa kerroksessa, jolloin puhallettiin auki suurimmat aukkokohdat ja muualta poistettiin vain pintalaasti. Seuraavassa on käyty eri muurialueet läpi numeroitain ohessa olevan kartan perusteella:

1. Kaksi alarivin kiveä irti takaosan laastipinnasta noin 30-35 cm eli kivet olleet alkujaan syvemmällä.
2. Pinnassa näkyneet tiilet ovat ulottuneet takaosan laastiin saakka, joten tiilet kuuluvat kiilloitukseen.
3. Syvätäytön syvyys noin 40 cm ja oikealla pieni kalkkikiven

pala muurauksessa, mutta muuta poikkeavaa ei ole.

4. Puhalluksen syvyys noin 40 cm jolla syvyydellä jonkinlainen laastisauma, jossa alapuolella tumma melko rakeinen laasti ja yläpuolella vaalea laasti. Ei vaikuta varsinaiselta rakennus-
saumalta sillä laastirajaan ei liity merkkejä esimerkiksi tiililispusta. Oikealla oleva pintakivi irti taustasta noin 5 cm, mutta kuukuuvanhaan muuraukseen.

5. Puhalluksen syvyys noin 50 cm, taustalla täytteenä tiiltä ja laastia melko irtonaisena, mutta ei merkkejä vyöhykkeistä.

6. Puhalluksen syvyys noin 60 cm ja takana vinoittain ja kyljittäin olevia tiiliä, joita ei voi tulkita miksiäkään erilliseksi rakenteeksi.

7. Puhalluksen syvyys noin 50-60 cm. Alahaalla kolme riviä pieniä tiiliä kerroksittain vaaleassa laastissa, mutta takana tumma laasti. tiilien päällä on kiilakivikerros suurten kivien takana. On mahdollista että tiilet ovat myöhempää korjausta, mutta mihinkään laajempaan tiilirakenteeseen niitä on vaikea liittää. Takaosan tummasta laastista laastinäyte LN 95 nro 9.

8. Kivet muodostavat selvän kulmarakenteen niin, että keskimäinen kivi on asetettu jo etelä-pohjoinen suuntaiseksi ja ulottuu seinän sisään ainakin 50-60 cm, joten rakennetta voi pitää samana, vaikkakin selvä laastisauma kohdasta puuttuu.

E-F TORNIEN POHJOINEN ULKOMUURI

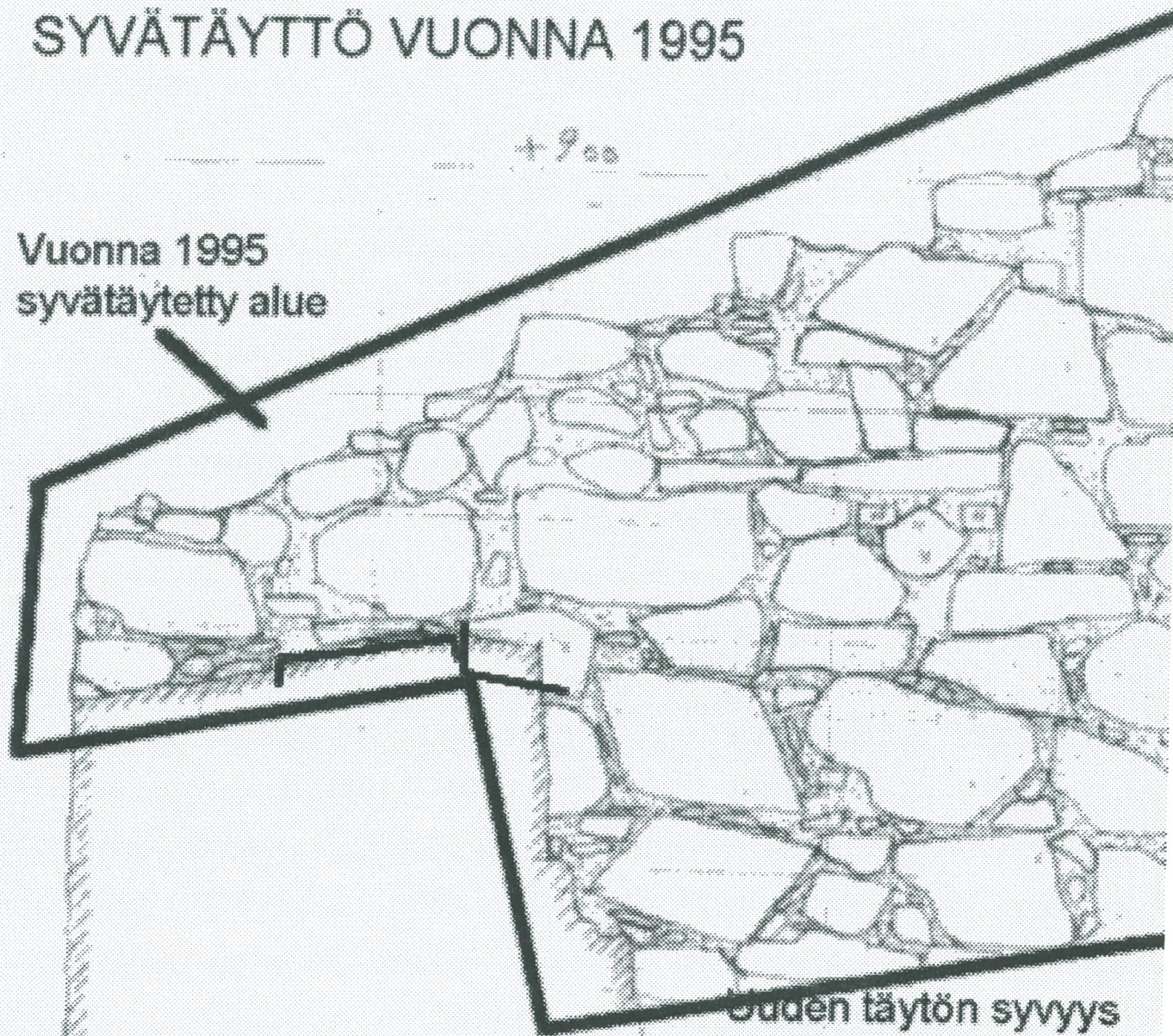
Pääosa E- ja -tornin ulkoseinästä eli keskiosa III pihan eteläisestä seinästä korjattiin tilapäisesti vuonna 1994, kun rikkoutunut tiilirakenne kiinnitettiin uudelleen ilman varsinaisia tutkimuksia. Vuonna 1995 syvätäytettiin E-tornin seinän kivinen alaosa, jossa seinärakenne oli selvässä puskussa D-tornia vasten vaikkakin laastisauma jäi puuttumaan.

Lisäksi vuoden 1994 töiden yhtyessä oli puhdistettu ns.

III ESILINNAN ETELÄSEINÄN SYVÄTÄYTTÖ VUONNA 1995

Vuonna 1995
syväytetty alue

+900

Jäiden täytön syvyys

LN 95
nro 9

Edessä vaalea laasti,
jossa joukossa täytteenä
tiilien paloja. Takana
tumma laasti.

Täytteenä tiiliä ja kiviä
syvyydellä 50 cm

alapuolella vaalea laasti
yläpuolella tumma.

Irti taustasta noin 5 cm

s 30-35 cm

50-55 cm

30cm

15 cm

laastin pohja eli seinän ulko-osassa oleva korkea komerorakenne, jonka seinät ovat vielä tutkimatta. Tässä yhteydessä pelkästään dokumentoitiin näkyvät osat, sillä on mahdollista, että tulevat talvet tuhoavat loput osat tiilirakenteista.

Komeron pohja on noin 30 asteen kulmassa rakennettu tiilinen taso, jossa ainakin osa tiilistä on alkuperäisiksi tulkittavia. Vinon pohja leveys on noin 60 cm ja syvyys noin 95 cm ja rakenne koostuu kolmesta tai neljästä pitkittäin asetetusta tiilirivistä, joissa on neljä tiiltä. Rakenne rajoittuu lännessä tiiliseen suoraan seinäosaan ja idässä purkamattomaan konservointi.

Tässä vaiheessa voidaan todeta, että kohteen tutkiminen toisi varmasti uutta tietoa rakenteesta, mutta tässä vaiheessa siihen ei ollut resursseja.

II PIHAN LÄNSIMUURIN ALAOSA

II esipihan läntisen ulkomuurin syvätäyttö tehtiin pääosin jo vuonna 1994, mutta syksyllä 1994 poistettiin maa-ainesta III pihan alueelta ja seinää paljastui lisää. Samassa yhteydessä tuli esiin länsi- ja eteläseinän liitosalueelta tumma kulttuurimaakerros, joka kaivettiin vuonna 1995 (maanpoistosta ja kaivausalueesta katso Antti Sunan raportit).

Myös muurien piirtäminen paljastuneilta osiltaan oli Sunan vastuulla (piirtäjinä Suna ja Venhe), ja raportissa käytetään kenttäpiirroksia, koska puhtaaksi piirretyt eivät ole vielä valmiita.

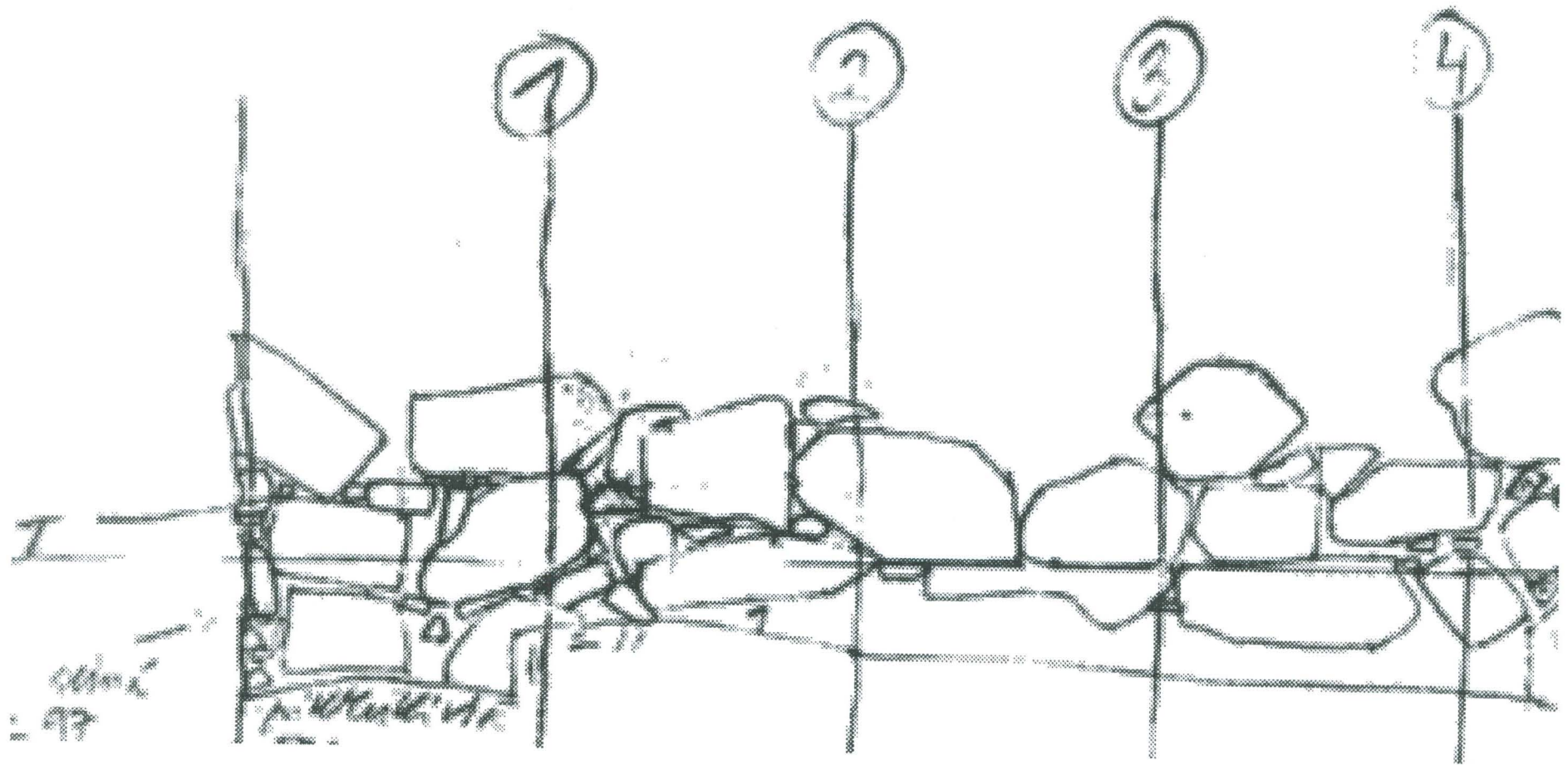
Dokumentoinnissa käytetään piirtämisen yhteydessä käytettyä metrin välein olevaa ruudukkoa niin että ensimmäinen ruutu on 0-1 m. Seinässä oli ensimmäisen metrin matkalla esillä muuta seinälinjaa länempänä oleva alkuosa, jonka asema suhteessa leveämpään jatko-osaan jäi ylempää seinästä selvittämättä

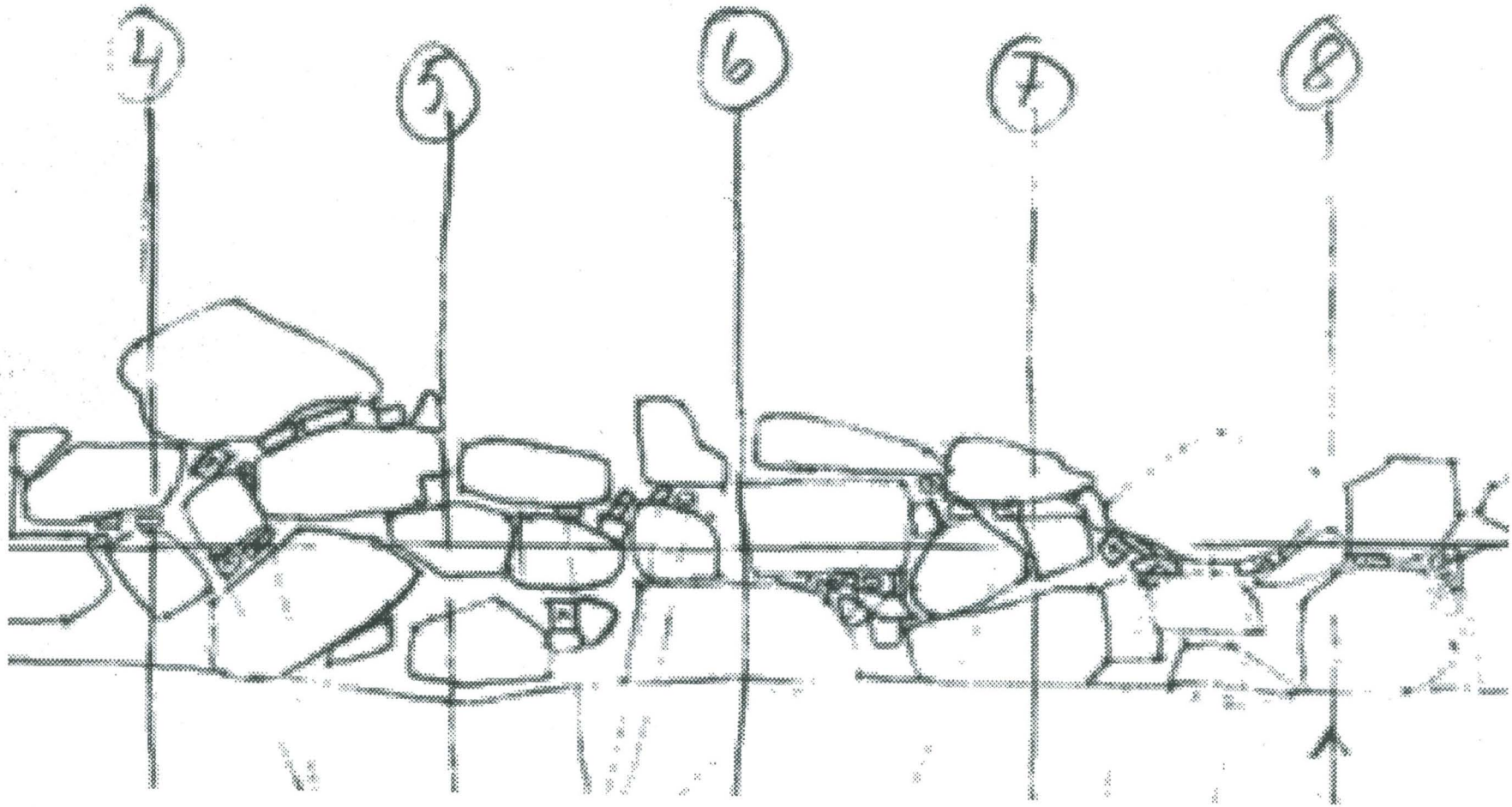
vuonna 1994. Vuonna 1995 poistettiin seinien vinosta liitospinnasta muutama suurempi irtonainen kivi ja takaa paljastui vanhempi seinälinja, josta saatiin paikoin esiin kaksi kivikertaa ja niiden välissä oleva kiilakivitys. Takana oleva seinä oli ladottu selviin kerroksiin ja kiiloituksessa oli punaista graniittia ja hiukan tiiltä ja seinä jatkui alkupään linjauksen mukaan suoraan kohti pohjoista. Sen etäisyys nykyisestä ulkomuurista oli noin 55-60 cm ja etäisyys kasvoi kohti pohjoista. Vanhempaa seinää saatiin esiin, niin, että sen ääripää on seinien kulmasta 350 cm:n päässä. jossa etäisyys ulkopintaan on hiukan yli 60 cm. Ruudusta 1-2 otettiin vanhemmasta laastista laastinäyte LN 95:1

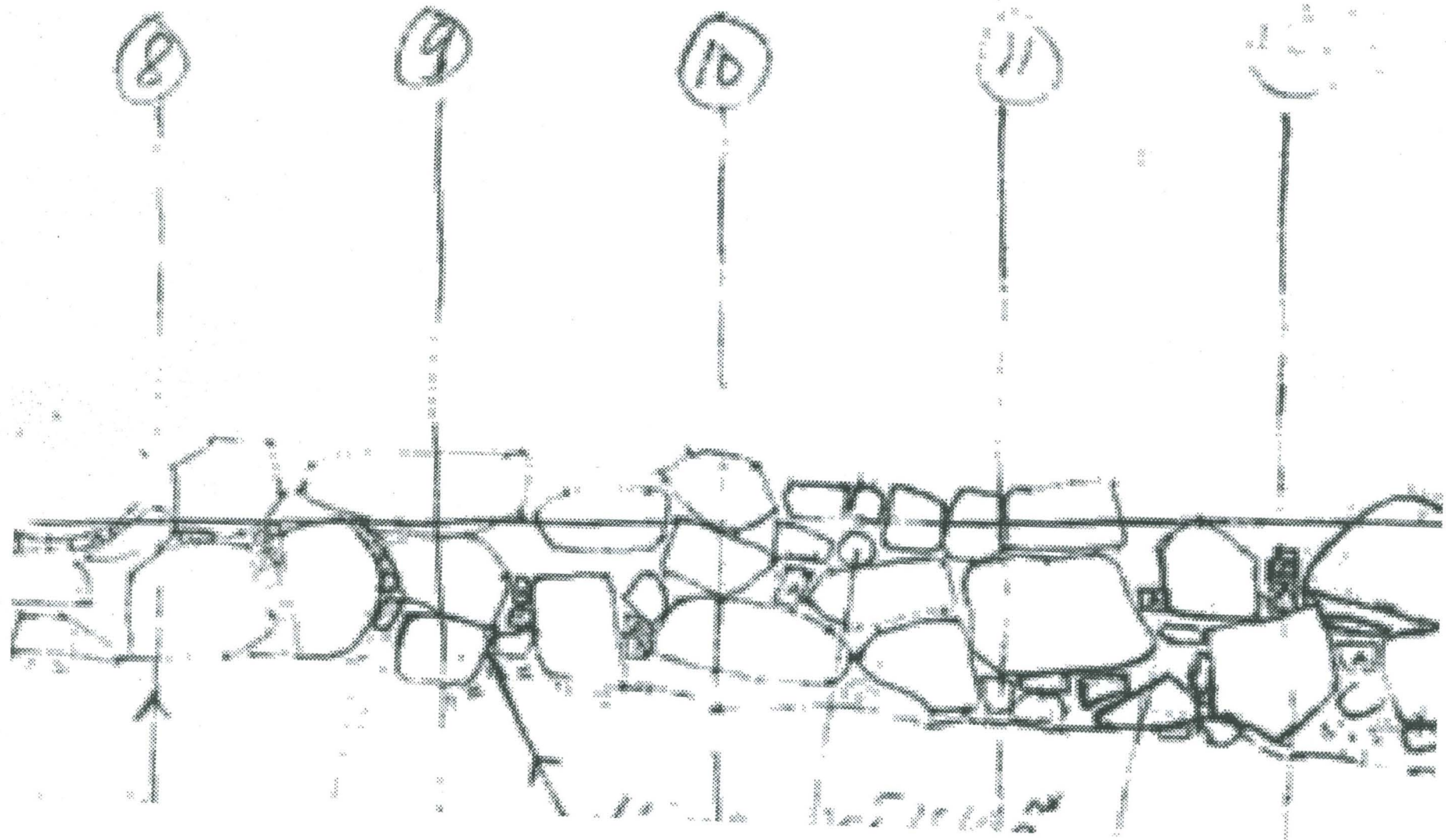
Rakennushistoriallisesti oli merkittävää se, että länsi- ja eteläseinän muuraus on selvässä liitteessä keskenään. Sama havainto oli jo vuodelta 1994 ylempää rakenteesta, mutta kaivausalueella 9502 tämä vahvistui. Samalla tuli esiin G-tornin pohjoinen ulkoseinä, jossa oli alimpana esillä yhden tai kahden kivien korkuinen kivijalkaosa (kaivauskertomus 9502).

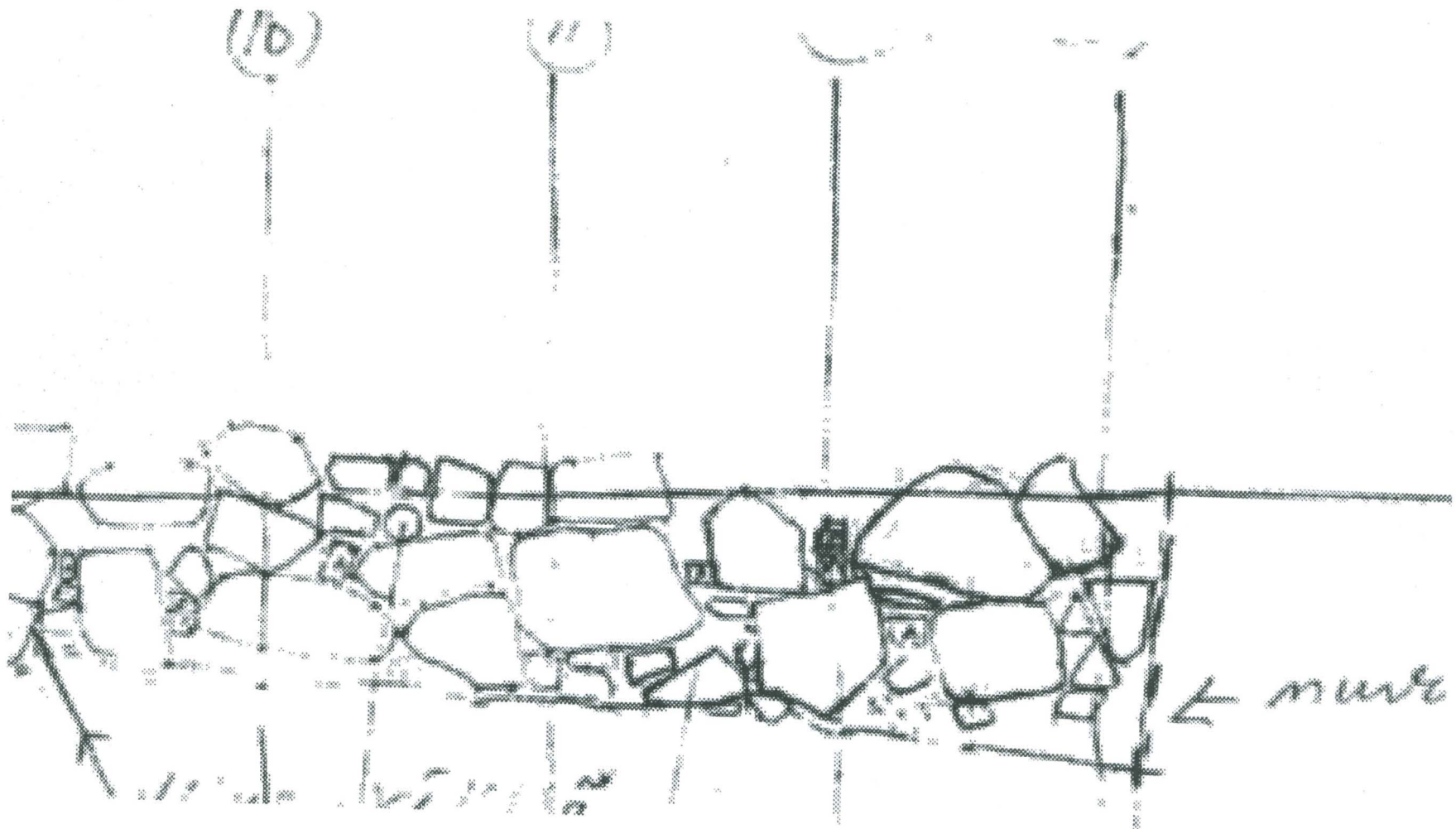
Pintamuuraus oli rakennettu tiilimurskakerroksen päälle (katso kaivausalueet 9502 profiilikartat) jo alkumetreiltä lähtien ja ilmeisesti se jatkui samanlaisena myös kohti pohjoista. Perustamistapa on vähintäänkin omituinen ja asettaa kyseenalaiseksi seinän keskiaikaisuuden. Toisaalta sama seinä jatkuu melko yhtenäisenä ylöspäin muurin harjalle saakka, jolloin joutuisi pitämään koko seinää korjausten tuotteena.

Ruudussa 4-5 seinä oli edelleen maavarainen ja laasti oli irtonaista ja tiiliä oli runsaasti kiiloituksessa. Ruudussa 7-8 oli jäljellä alkuperäistä pintalaastia, josta otettiin laastinäyte LN 95:. Ruuduissa 8-10 oli suurempi täyttöalus, jossa puhallus ulottui syvyydelle 40-60 cm. Takana oli tiiliä vinoitain ja lappeellaan, mutta mitään rakennetta ne eivät muodosta-

neet. Takaosan täyttö oli selvästi ulkokiviä vasten, joten ne ovat samanaikaisia. Mitään sisempään seinään viittaavat ei tullut esiin ainakin 60 cm:n syvyydeltä. Ruudussa 12-13 aivan seuraavan seinäosan rajassa oli puhallussyvyys noin 40 cm, mutta mitään seinärakenteita ei tullut esiin.

Länsimuurin luoteispäätä puhallettiin jo vuonna 1994, mutta se täytettiin kokoaan vasta vuonna 1995. Jo viime vuonna oli muodostunut kuva, että muusta seinälinjasta ulostyöntyvä osa on ainakin näkyviltä osiltaan korjausta, sillä muuraus on tehty lähes ilman saumoja ja monin paikoin betonilastilla. Seinän alkuperäinen sijainti jäi näiden tutkimusten perusteella vielä epäselväksi.

O-P -HUONEEN HISSIKUILUT

Hissikuilujen osalta tähän mennessä tehty tutkimus on pääosin vuodelta 1994, jolloin kaivettiin hissikuilut puhtaaksi korjusajan täytöstä ja dokumentoitiin ulkopinnan tiliosat. Vuonna 1995 työ rajoittui pohjoisemman hissikuilun seinärakenteiden dokumentoitiin, joka johtui siitä, että talven aikana iso korjausosa oli pudonnut länsiseinästä. Korjausosan takaa koreudelta +900 paljastui kahden suurikokoisen kiven alta melko selvä pystyssä oleva sidetiilirivi, jossa oli kaikkiaan jäljellä 11 tiiltä ja ehkä arin tiilen jäänteet. Ilmeisesti tiilirivi on ulottunut läpi länsiseinän. Tiilirivin alla on kivi ja tiilimuuraus, jossa ei ollut selvää rakennetta. Muuraus rajoittuu alhaalla kahteen pitkään luonnonkiveen korkeudella +850, jotka ulottuvat seinän läpi ulkopintaan. Sortuman takana eteläseinässä oli kolme tiiltä päällekkäin ja pohjoisseinässä jatkuivat seinän kivet suorana seinäpintana.

Kuusistossa 28.9.1995

FL Kari Uotila

MUSEOVIRASTO; KUUSISTON LINNAN RAUNIOT

MUURITUTKIMUS TOUKO-KESÄKUU 1995

VALOKUVALUETTELO:(kuvaaja K.Uotila)

mustavalko -kinofilmi:

12416:	I esipihan itämuuri. YK pohjoisosasta.	SW. 5/95
12417:	YK keskiosa.	W. --
12418:	YK eteläosa.	-- --
12419:	pohjoisosan purkutyö.	SW. --
12420:	koko seinä purettuna.	W. --
12421:	seinän ja C-tornin liitos.	NW. --
12422:	--	-- --
12423:	II esip. länsimuuri. YK pohjoisosa purettuna.	E. --
12424:	tiilirakenne.	-- --
12425:	pohjoiskulma.	SE. --
12426:	--	-- --
12427:	--	-- --
12428:	seinärakenne keskellä	S. --
12429:	pohjoiskulma	-- --
12430:	--	SE. --
12431:	liitos U-huoneen ulkos.	SE. --
12432:	--	SE. --
12433:	--	-- --
12434:	--	-- --
12435:	III esip. lounaisk. kaivausalue 9502 YK	NE. --
12436:	--	NE. --
12437:	D-tornin pohj.ulkoseinä	N. --
12438:	--	N. --
12439:	--	N. --
12440:	Venhe, Peura, Kivistö, Venhe.	N. --
12441:	kaivausalue 9502	NE. --

12442:	II esip. länsimuuri. YK	E.	---
12443:	III esip. länsiseinä. Alaosan vanhempi muuri	S.	---
12444:	---	S.	---
12445:	---	E.	---
12446:	---	E.	---
12447:	---	NE.	---
12448:	---	NE.	---
12449:	---	NE.	---
12450:	III esip. eteläs. D-tornin pohj.ulkos.	N.	6/95
12451:	---	N.	---
12452:	---	N.	---
12453:	---	N.	---
12454:	---	N.	---
12455:	---	NE.	---
12456:	---	NW.	---
12457:	---	N.	---
12458:	---	N.	---
12459:	---	N.	---
12460:	C-torni	NW.	---
12461:	I esipihan itämuuri. YK	W.	---
12462:	C-torni.	W.	---
12463:	I esipihan itämuuri. Muurin liitos pohjoiss.	S.	---
12464:	---	S.	---
12465:	C-torni.	E.	---
12466:	---	E.	---
12467:	---	NE.	---
12468:	---	E.	---
12469:	---	S.	---
12470:	---	SE.	---
12471:	---	E.	---

12472: -"-	-"-	NE. -"-
12473: -"-	YK länsiseinästä	N. -"-
12474: -"-	-"-	N. -"-
12475: -"-	eteläpieli YK	N. -"-

mustavalko 6x6 -filmi:

12476: I esip. itämuuri	YK	W. 5/95
12477: -"-	-"-	NW. -"-
12478: -"-	seinän liitos C-torniin.	NW. -"-
12479: -"-	YK	SW. -"-
12480: II esip. läsimuuri	YK	E. -"-
12481: -"-	YK	NE. -"-
12482: -"-	liitos U-huoneeseen.	SE. -"-
12483: -"-	Yk muurin pohj.osasta	E. -"-
12484: -"-	-"-	SE. -"-
12485: -"-	-"-	NE. -"-
12486: -"-	-"-	SE. -"-
12487: -"-	-"-	SE. -"-
12488: -"-	-"-	NE. -"-
12489: III esip. läsim.	Alaosan korjaustyö	NE. -"-
12490: -"-	-"-	NE. -"-
12491: -"-	-"-	E. -"-
12492: -"-	-"-	E. -"-
12493: -"-	-"-	E. -"-
12494: -"-	-"-	E. -"-
12495: III esip. eteläm.	D-tornin ulkoseinä	N. 6/95
12496: C-torni	länsiseinän YK	E. -"-
12497: -"-	eteläpieli	NE. -"-
12498: -"-	pohjoispieli	SE. -"-
12499: -"-	keskiosan kaartuva pinta	SE. -"-

12500: -"-

-"-

SE. -"-

kinodiafilmi:

12501: II esipiha	länsimuuri ennen purkut.	E	5/95
12502: _"-_	länsim. eteläosa	NE	
12503: -"-	pohjoisosa	SE	
12504: -"-	keskiosa+kaaret	E	
12505: -"-	eteläosa	NE	
12506: -"-	C-tornin pohj.seinä	N	
12507: -"-	C-tornin itäseinä	NE	
12508: -"-	C-tornin sisäpuoli	SE	
12509: -"-	-"-	SW	
12510: -"-	-"-	SW	
12511: I esip.	C-tornin länsiseinä	W	
12512: -"-	Itämuuri YK	W	
12513: III esipiha	Länsimuuri, YK	E	
12514: -"-	-"-	E	
12515: -"-	etelämuuri YK	N	
12516: -"-	länsimuurin pohj.osa	E	
12517: -"-	-"-	E	
12518: I esip.	itämuuri, YK	W	
12519: -"-	itäm. pohjoisosa	W	
12520: -"-	itäm keskiosa	W	
12521: -"-	itäm eteläosa	W	
12522: -"-	C-tornin länsiseinä	W	
12523: -"-	C-tornin sisäp.	NW	
12524: -"-	itäm purkutyö	W	
12525: II esipi.	länsimuurin pohjoiskulma	SE	
12526: -"-	-"-	SE	
12527: -"-	-"-	S	

12528: -"-	J.Venhe	E	
12529: -"-	länsim. pohjoiskulma	E	
12530: -"-	länsim. tiilirakenne	E	
12531: -"-	pohjoiskulman YK	SE	
12532: -"-	-"-	SE	
12533: -"-	länsim. ja U-huoneen liitos	SE	
12534: -"-	-"-	Se	
12535: III esip.	Kaivausalue 9502 YK	NE	
12536: -"-	D-tornin ulkoseinä.	N	6/95
12537: -"-	D-tornin ulkoseinä	N	
12538. -"-	-"-	N	
12539: C-torni	länsis. tiilirakenne	W	
12540: -"-	-"-	W	
12541. -"-	-"-	E	
12542: -"-	-"-	E	
12543. -"-	-"-	E	
12544: -"-	-"-	NE	
12545: -"-	-"-	NE	
12546-			
12554: Venejumalanpalvelus raunioilla kesäkuussa 1995.			